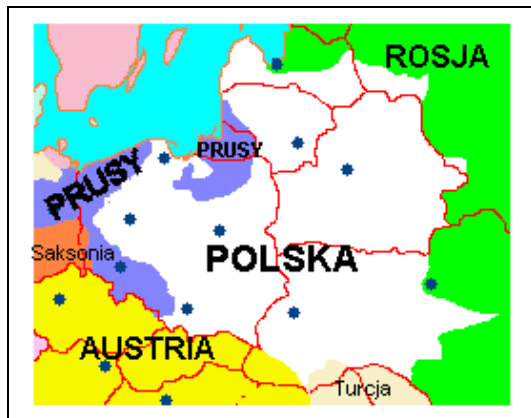

Rozbiory Polski

Polska była potęgą katolicką i przez długi czas posiadała pozycję prawdziwego mocarstwa, które stało na granicach Europy (*antemurale christianitatis*) i broniło świat łaciński przed naporem Azji. W czasie 5-ciu wieków od XIII do XVIII Polska musiała odeprzeć 93 (dziewięćdziesiąt trzy !) inwazje mongolskie i tatarskie. Do tego doszedł niesamowicie silny nacisk ze strony imperium osmańskiego, który Polska częściowo musiała sama zatrzymać i wzrastający nacisk mocarstwa moskiewskiego (późniejszej Rosji).

Polska około 1650

Reformacja i wojna 30-to letnia przyniosły ze sobą całkowite przewrócenie sytuacji geopolitycznej w obszarze Europy Środkowej i Wschodniej. Katolicka Polska znalazła się nagle w strasznej samotności, zagrożona z kilku stron. Po jednej stronie stała na przeciwko potęgi protestanckiej, która reprezentowana była z początku przez Szwecję, a później zastąpiona została przez Prusy, i która na leżącej po przeciwnej stronie granicy miała mocny przyczulek w kalwińskim Siedmiogrodzie. Po drugiej stronie stała Polska oko w oko na przeciw imperium osmańskiego Turków, które w tym okresie osiągnęło szczyt swojej potęgi i stanowiło ogromne zagrożenie dla całej Europy. Z trzeciej strony musiała Polska obronić się przed narastającym naciskiem szybko rosnącego w potęgę imperium rosyjskiego, z którym również kozacy ukraińscy się coraz bardziej sprzymierzała.

Polska upadła na skutek spisku. Jako katolicka wyspa w niekatolickim morzu została Polska obiektem skoncentrowanej akcji tych mocarstw, które miały wspólny interes w zniszczeniu obozu katolickiego w Europie. One były gotowe i na siłach aby się porozumieć przeciwko wspólnemu wrogowi.

Przez 70 lat od 1648 do 1717 Polska była w stanie prawie nie ustającej wojny, która była nie mniej wyniszczająca jak wojna 30-to letnia i zniszczyła Polskę doszczętnie. Wojna ta w swoich zmieniających się formach była wojną religijną. Gdy Polska w roku 1655 była prawie w całości zajęta, Oliver Cromwell (purytański dyktator w Anglii) napisał jako pozdrowienie zwycięskiemu królowi szwedzkiemu, Karolowi Gustawowi, że przez swoje zwycięstwo nad Polską wyłamał róg z głowy papieża.

Rok później **6 grudnia 1656** roku doszło po raz pierwszy w **Radnot** na Węgrzech do międzynarodowego spotkania, na którym przyjęto plan całkowitego zniszczenia Polski poprzez rozbiór. W spotkaniu tym wzięły udział: Szwecja, Brandenburgia, kalwinistyczny Siedmiogród, hetman kozacki Chmielnicki i polski magnat protestancki, książę Radziwiłł.

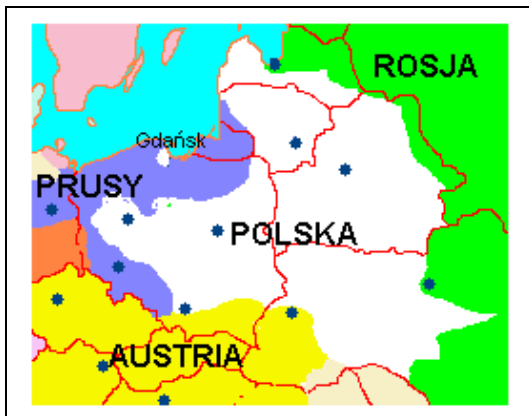
Polsce udało się wtedy wyjść z tej ciężkiej sytuacji i obronić swoją pozycję mocarstwową. Jeszcze w roku 1673 potrafiła Polska pobić Turków w bitwie pod Chocimiem i zablokować na zawsze drogę tureckiej eskapnsji na północ. I jeszcze 10 lat później, w roku 1683 Polska zdołała wystawić silną armię aby pobić Turków pod Wiedniem. Armia polska była dowodzona bezpośrednio przez króla Jana III Sobieskiego. To był wielki wkład do ratowania Zachodu. Gdy 70-letni okres wojen kończył się, Polska nie była już mocarstwem. Pierwsza połowa XVIII wieku była okresem cofania się, ale druga połowa stopniowego powolnego wzrostu.

Polska nie umarła śmiercią naturalną, nie był to także historyczny przypadek, to był protestancki plan, którego inicjatorem i sprawcą była Szwecja, ale który szybko podchwyciły Brandenburgia-Prusy. W europejskiej historii nie ma takiego przykładu, że duże państwo,

które istniało już 800 lat, które odgrywało niezależną rolę zarówno w życiu politycznym Europy jak i w kulturze ludzkości, zostałyby unicestwione przez fizyczną przewagę swoich sąsiadów. Rozbiory Polski stanowią zwrot w europejskiej historii. Oznaczają bowiem ostateczne zerwanie z chrześcijańskimi pojęciami sprawiedliwości, prawa i wolności. Współczesny świat, w którym siła idzie przed prawem, w którym nie ma żadnej moralności w życiu politycznym, miał swój początek przy rozbiorach Polski.

Pierwszy rozbiór

Pod koniec Wojny Północnej (1700-1721) Polska popadła pod hegemonalną kontrolę i sterowanie Prus, Rosji i Austrii. Kontrola ta została rozbudowana przez Rosję do roku 1768 do protektoratu. 1732 roku te trzy mocarstwa zawarły „Przymierze trzech czarnych orłów” zwane Traktatem Loewenwolda, od nazwiska rosyjskiego posła w Warszawie. Traktat ten stanowił, że po śmierci króla Augusta II koronę polską ma otrzymać portugalski infant Don Emanuel. W razie konieczności umowa ta miała zostać przeprowadzona przy pomocy siły.

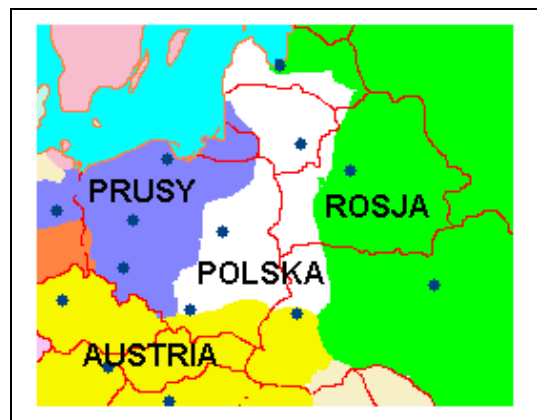
Polska około 1772 pierwszy rozbiór

Po tym jak polska szlachta zawarła w roku 1768 Konfederację Barską i chciała uwolnić kraj od Rosjan, posłużyło to jako pretekst do interwencji rosyjskiej. Prusy i Austria wykorzystały tę sytuację do wysunięcia swoich roszczeń terytorialnych. Prusy rozpoczęły rokowania z Rosją o rozbiórze Polski. 05.08.1772 doszło do formalnego układu rozbiorowego, który przyznał Rosji ca.

93000 km² i 1,3 mln mieszkańców, Prusom ca. 36000 km² i 340000 mieszkańców, Austrii ca. 82000 km² i 2,6 mln mieszkańców. Polski Sejm musiał, przy proteście niewielkiej mniejszości wokół T. Rejtana, ratyfikować ten traktat w roku 1773 w obecności obcych żołnierzy.

Drugi rozbiór

Polska podjęła dalsze wysiłki aby uwolnić się od zależności. Próbowano powiększyć armię i przeprowadzić konieczne reformy. Sejm Czteroletni (1787-1791) przeprowadził te reformy uchwalając Konstytucję 3-go Maja 1791. To nie podobało się sąsiadom. Ponieważ Polska nadal była w politycznej zależności głównie od Rosji, sytuację tą wykorzystywały Prusy i wciągnęły Polskę świadomie w pułapkę, aby doprowadzić do nowego konfliktu polsko-rosyjskiego i zdobyć Rosję dla idei ponownego rozbioru Polski.

Polska około 1793 drugi rozbiór

Na propozycję Prus Polska zawarła w roku 1790 przymierze z Prusami i przez to na krótki czas uwolniła się od rosyjskich nacisków. Doprowadziło to do oziębnienia stosunków polsko-rosyjskich i po dwóch latach do wojny rosyjsko-polskiej. Pretekstem do wojny była rosyjska interwencja na rzecz Konfederacji Targowickiej skierowanej przeciwko reformom i Konstytucji 3-go Maja.

Konfederacja Targowicka została zawiązana faktycznie 27 kwietnia 1792

roku w Petersburgu pod patronatem carycy Katarzyny II, a oficjalnie dopiero 14 maja 1792 w Targowicy (Ukraina). Wojna rosyjsko-polska rozpoczęła się przez przywołanie armii rosyjskiej przez Konfederację. W wojnie tej Prusy miały wziąć udział jako sprzymierzeniec po stronie polskiej. Ale Prusy dopuściły się zdrady, przeszły na stronę rosyjską i zaproponowały Rosji przeprowadzenie drugiego rozbioru Polski.

Przymierze z Prusami okazało się nieszczęściem dla Polski. Rozbór, który był wynikiem tej polityki (tzw. drugi rozbiór z roku 1793) był decydującym ciosem, który zniszczył egzystencję Polski. Traktat prusko-rosyjski z 23.01.1793 przypieczętował drugi rozbiór. Rosja zaanektowała 250000 km² i 3 mln mieszkańców, Prusy ca. 58000 km² z 1,14 mln mieszkańców. Polski Sejm musiał również ten traktat ratyfikować we wrześniu 1793. Państwo polskie z ca. 215000 km² i 3,4 mln mieszkańców było gospodarczo niezdolne do życia i było całkowicie podporządkowane rosyjskiemu protektoratowi. Dalsza kontynuacja rozbiorów była do przewidzenia.

Trzeci rozbiór

Powstanie Kościuszkowskie w 1794 pociągnęło za sobą ponowną interwencję Rosji w Polsce, w której żądali udziału również Prusy i Austria. Traktaty pomiędzy tymi trzema mocarstwami z 24.10.1795 uzgodniły całkowity rozbiór Polski. Rosja otrzymała 120000 km² z 1,3 mln mieszkańców, Prusy ca. 48000 km² z 1 mln mieszkańców, Austria ca. 47000 km² z 1,1 mln mieszkańców. Polski król Stanisław August Poniatowski musiał 25.11.1795 zrzec się tronu. Po małych nieporozumieniach przy dyslokacji wojsk interwencyjnych i demarkacji nowej granicy doszło 26.01.1796 do zawarcia umowy, która zakończyła trzeci rozbiór. W tajnym dodatku do umowy ustalono „wymazanie na zawsze” nazwy państwa: „Królestwo Polskie”.

Czwarty rozbiór

Polacy łączyli nadzieję na wyzwolenie i niepodległość Polski z rewolucyjną

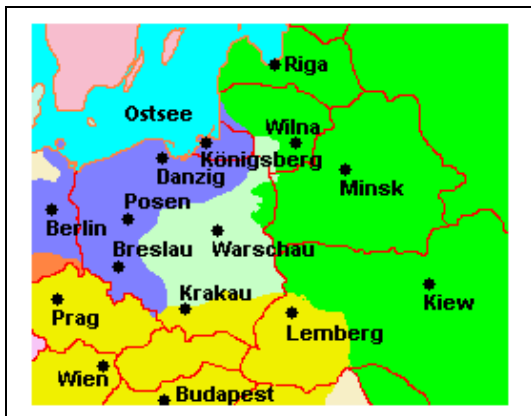
Francją. Nadzieje koncentrowały się na Napoleonie Bonaparte, który 1799 przejął władzę. Zostały utworzone 3 legiony polskie jako części składowe wojska francuskiego.

Polska około 1807 Księstwo Warszawskie

1806 Napoleon zaatakował Prusy i w układzie pokojowym z Tyłsytu w lipcu 1807 Prusy musiały oddać swoją zdobycz z drugiego i trzeciego rozbioru Polski, jak również dystrykt Notecki. Napoleon stworzył z nich dwa państwa wasalne: **Księstwo Warszawskie** (2,6 mln mieszkańców) i Wolne Miasto Gdańsk. Po tym jak 1809 również Austria została pokonana przez Napoleona, musiała ona oddać Księstwu Warszawskiemu zaanektowaną Galicję Zachodnią. Nieudany marsz Napoleona na Moskwę w roku 1812 był dla Polaków równie katastrofalny jak dla Francuzów. Rosjanie zajęli po tym ponownie Księstwo Warszawskie.

Powołany następnie **Kongres Wiedeński (1814-1815)** uchwalił czwarty rozbiór Polski. W akcie końcowym z dnia 09.06.1815 ustalił granice, które w zasadzie przetrwały do 1914 roku. Rosja otrzymała główną część Księstwa Warszawskiego, który został nazwany Królestwem Polskim (Kongresówką). Miało ono pozostać na wieczność w posiadaniu cara. Prusy otrzymały część zachodnią, Księstwo Poznańskie (z Poznaniem, Gnieznem i Toruniem). Kraków pozostał wolnym miastem pod wspólną „opieką” Rosji, Austrii i Prus.

Polska około 1815 - czwarty rozbiór

Księstwo Kongresowe pod zarządem księcia Adama Czartoryskiego, było z początku najliberalniejszą częścią rosyjskiego imperium ze średnim dobrobytem. Zatrzymało ono swój własny parlament, system zarządzania i szkolnictwo. Nacisk z Moskwy wzrastał jednak sukcesywnie. W listopadzie 1830 roku doszło do powstania przeciwko Rosjanom. Polacy przegrali jednak po czym nastąpiła pierwsza duża fala emigracyjna. Ostatnie duże powstanie przeciwko Rosjanom rozpoczęło się w styczniu 1863 i zakończyło klęską. Po tej porażce Kongresówka została rozwiązana i dołączona do Rosji jako „Kraj Nadwiślany”. Rozpoczęła się polityka terroru przeciwko Polakom, konfiskata ziemi, przesiedlenia, wypędzenia itp.

Podobnie nie udało się powstanie przeciwko Austrii w roku 1846. To oznaczało również koniec niezależności Krakowa. 1846 Kraków został przyłączony do Galicji i przez to częścią Austrii. Austriacka Galicja rozwinęła się powoli do półautonomicznego polskiego organizmu państwowego z polskimi urzędnikami i polskim systemem oświaty.

W części Polski pod pruskim zarządem nie było powstań, lecz rozpoczęła się polityka germanizacji tych terenów Otto von Bismarcka. Na przeciwko siebie stały protestancko-niemieckie wyższe warstwy społeczne i administracja kontra katolicko-polski chłop i drobnomieszczanie. Z jednej strony następowały polityczne represje, jak zakaz używania języka, wykupywanie polskich dóbr, wywłaszczanie polskiej własności

ziemskiej, osiedlanie niemieckich chłopów itd. „Germanizacja obywateli” została zastąpiona „germanizacją ziemi”. Z drugiej strony masowo werbowano polską siłę roboczą do szybko rosnącego przemysłu w Rzeszy Niemieckiej. Masowy napływ Polaków również z Rosji i Austrii w Zagłębiu Ruhry doprowadziło w pruskim rządzie do obawy, że niemiecko-polski konflikt zostanie przeniesiony ze wschodu na zachód. Urzędy państwowe zareagowały na to utworzeniem pierwszej nowoczesnej obserwacji obcokrajowców.

Piąty rozbiór

Na krótko przed końcem I Wojny Światowej 08 stycznia 1918 amerykański prezydent Woodrow Wilson ogłosił w swoim 14 punktowym planie m.in. zasadę prawa samostanowienia. W punkcie 13 oświadczył on jednoznacznie, że powinno powstać państwo polskie z dostępem do morza, niezależne politycznie i gospodarczo. W ten sposób zostały stworzone podstawy nowego porządku w Europie jak i odrodzenia się polskiego państwa. To nastąpiło w dniu 11 listopada 1918 z chwilą nominacji Józefa Piłsudskiego na głównodowodzącego polską armią.

Państwowa niezależność w prawie międzynarodowym Polski została zapisana w Traktacie Wersalskim z dnia 28.06.1919. Polskiej delegacji przewodniczył Roman Dmowski. Dmowski był najlepszym polskim politykiem w XX wieku. Wyznaczanie granic oparto się na propozycjach francuskiego i brytyjskiego ministerstwa spraw zagranicznych i przewidywało plebiscyty o przynależności państwowej dla terenów, których etniczny skład był sporny. Przebieg i wyniki tych plebiscytów zawierały wystarczająco dużo problemów spornych. Ponadto wygrana wojna z Rosją Sowiecką 1919-1920 i Powstania Śląskie, na skutek których dodatkowe tereny zostały przyłączone do Polski, przyczyniły się do powstania dodatkowych konfliktów z Niemcami i Rosją.

Zaraz po przejęciu władzy w Niemczech Hitler zawarł 26.01.1934 ograniczony na dziesięć lat Układ o nieagresji z Polską, w

którym obie strony wyrzekły się przemocy wobec siebie i uzgodniły niezwłoczne dążenie do porozumienia we wszystkich sprawach spornych. Układ ten został podpisany w Berlinie przez ministra spraw zagranicznych Rzeszy, Konstantina von Neuratha i polskiego ambasadora Józefa Lipskiego. Po Układzie Monachijskim (29.09.1938), po tym jak Polska zajęła sporny pomiędzy Polską i Czechami, Śląsk Cieszyński, Niemcy zastrzyły żądania rozwiązania „problemu korytarza”, połączenia pomiędzy Gdańskiem i Prusami Zachodnimi.

23 sierpnia 1939 roku Niemcy i ZSRR zawarły skierowany przeciwko Polsce Pakt o nieagresji (tzw. Pakt-Ribbentrop-Mołotow lub „Hitler-Stalin-Pakt”). Tajna klauzula tego paktu przewidywała całkowity rozbiór Polski wzdłuż rzek Narwi, Wisły i Sanu. Pakt ten umożliwił Niemcom prowadzenie dawno zaplanowanej wojny z Polską i dokonanie piątego rozbioru Polski. Druga Wojna Światowa rozpoczęła się 1 września 1939 niemieckim napadem na Polskę, a 17 września 1939 Związek Radziecki napadł na Polskę od wschodu. W niemiecko-rosyjskim Traktacie o granicach i przyjaźni z dnia 28 września 1939 w tajnym załączniku Stalin przyznał Hitlerowi tereny pomiędzy Wisłą i Bugiem i zgłosił roszczenia do Litwy. Stalin cofnął się w ten sposób na Linie Curzona (propozycję zgłoszoną przez brytyjskiego dyplomata Lorda Curzona na konferencji w Wersalu w 1919 roku). Inny załącznik Traktatu skierowany był przeciwko polskiemu ruchowi oporu i politykom na emigracji.

Szósty rozbiór

Porządek geopolityczny w Europie po II Wojnie Światowej był już omawiany na **Konferencji w Teheranie** (28.11.-01.12.1943).

Stwierdzono tam, że „w zasadzie terytorium państwa polskiego i polskiego narodu powinno znajdować się pomiędzy Linie Curzona i Odrą, włącznie z Prusami wschodnimi i Prowincją Opolską”. Oficjalnie jednak nowy porządek w Europie został ustalony pomiędzy USA

(Roosevelt), Wielką Brytanią (Churchill) i ZSRR (Stalin) dopiero na **Konferencji w Jałcie** 07-11 luty 1945. Granice Polski zostały ustalone na nowo. Na wschodzie straciła Polska na rzecz ZSRR tereny, które zgodnie z niemiecko-sowieckim Traktatem z 1939 roku były zajęte i anektowane przez Związek Radziecki.

Polska po 1945

Jako „odszkodowanie” za to otrzymała Polska na północy i zachodzie tereny na wschód od Odry i Nysy, które 1939 należały do Niemiec. Ustanowiony przez Sowietów i opanowany przez komunistów „Rząd Lubelski” został uznany przez mocarstwa zachodnie. W ten sposób została Polska krajem satelickim Moskwy.

Konferencja w Poczdamie (17.07.-02.08.1945) była następną konferencją wielkiej Trójki (Trumana, Churchilla i Stalina). Została on zwołana do wprowadzenia w życie postanowień zawartych w Jałcie. Do administrowania Niemcami została powołana do życia Rada Kontrolna Aliantów, która składała się z czterech głównodowodzących strefami okupacyjnymi. Powołana do życia 8 sierpnia 1945 Rada Kontrolna została ogłoszona za najwyższą instancję nad Niemcami. W ramach przesuwania granic postanowiono przesiedlić niemiecką ludność z prowincji wschodnich. Zwolnione przez Niemców tereny zostały zasiedlone przez Polaków wypędzonych z terenów zajętych przez Sowjetów. W ten sposób zakończył się szósty rozbiór Polski. (TAS)